

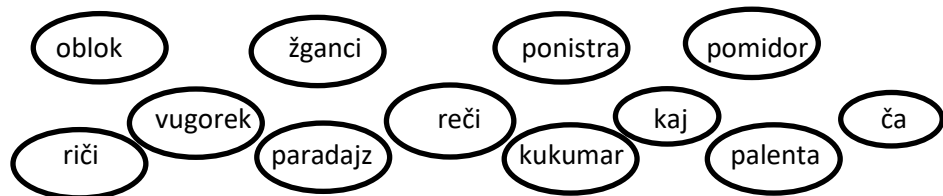
Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Melita Horvatek Forjan
Zvanje	Prof. Hrvatskog jezika
Naziv škole u kojoj ste trenutano zaposleni	OŠ Marije Jurić Zagorke
Adresa elektroničke pošte	forjanmelita@gmail.com
Naslov Metodičkih preporuka	Kajkavsko narječje (jezična raznolikost hrvatskoga jezika – kajkavci ikavci)
Predmet (ili međupredmetna tema)	Hrvatski jezik
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	/
Razred	5.
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	OŠ HJ A.5.2. Učenik sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta. OŠ HJ A.5.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju. OŠ HJ C.5.3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.
Tijek nastavnog sata	1. Motivacija (5 min) – jezične asocijacije (hrvatski književni jezik i zavičajne riječi, npr. prozor – oblok, ponistra, pendžer) 2. Tko će prije? (5 min) – pronalaženje toponima na geografskoj karti

	<p>Hrvatske (Sutla, Šenkovec, Marija Gorica, Brdovec, Laduč, Drenje...)</p> <ol style="list-style-type: none">3. Najava i projekcija filma <i>Mi smo sami svoji</i> (10 min) (Filmska družina ZAG, dječji dokumentarni film, 2018., 9.30 min, http://udrugazag.hr/63-mi-smo-sami-svoji/)4. Iznošenje dojmova i razgovor o filmu (3 min)5. Igra brojke i slova (6 min) – otkrivanje značenja nepoznatih dijalektnih riječi iz zavičajnog/mjesnog govora kajkavaca ikavaca (npr. Sukla – granična je rijeka između Hrvatske i Slovenije, Sutla)6. Primjena znanja na novim primjerima (6 min) – kajkavska ikavica na internetu (ikavci.ihjj.hr)7. Prijevod pjesme na hrvatski standardni jezik – samoprovjera Nada Lozar-Tomašić: Sukla je h meni (10 min) <p>Strategije učenja koje se potiču predloženim aktivnostima:</p> <p>Kognitivne – govorenje, čitanje, bilježenje, označavanje, prepisivanje – odgovaranje na pitanja nakon gledanja, slušanja, čitanja – objašnjavanje svojim riječima, uspoređivanje (pronalaženje sličnosti i razlika)</p> <p>Metakognitivne – ponavljanje, samoprovjeravanje, usmjeravanje pažnje, nadgledanje razumijevanja</p> <p>Komunikacijske – pažljivo i aktivno gledanje i slušanje, uvažavanje članova skupine</p>
<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>Učenici</p> <ol style="list-style-type: none">1. aktivnost – rješavaju jezične asocijacije (rad u skupinama)2. aktivnost – traže toponime na geografskoj karti Hrvatske (rad u paru)3. aktivnost – usmjereno gledaju dječji dokumentarni filma (frontalno)4. aktivnost – razgovaraju o filmu, iznose svoje dojmove (frontalno)5. aktivnost – igraju igru brojke i slova (rad u paru)6. aktivnost – istražuju na internetu prema smjernicama rječnik kajkavske ikavice (mjesni govor, rad u skupinama)7. aktivnost – samoprovjera naučenoga (individualni rad) – rješavanje nastavnog listića s objavom rezultata i korekcijom – uočavanje razlika između narječja i standardnog hrvatskog jezika – objašnjavanje važnosti poznavanja hrvatskog standardnog jezika – čitanje i istraživanje o temi uz pomoć različitih izvora <p>Učitelj</p> <ul style="list-style-type: none">– koordinira sve etape nastavnog procesa– podrška je učenicima u skupnom radu i radu u parovima– bilježi učeničke aktivnosti i napredak– opaža učeničke aktivnosti, ponašanje i zalaganje tijekom učenja
<p>Sadržaji koji se koriste u aktivnostima</p>	<p>1. aktivnost Jezične asocijacije. Učenici su podijeljeni u skupine od 4 ili 5 učenika. Zadane riječi na kajkavskom i čakavskom narječju napisane su na karticama. Zadatak: Pronađi dijalektne sinonime zadanih riječi i dopuni tablicu. Pobjeđuje skupina koja prva točno riješi zadatak.</p>

Štokavsko narječje	Kajkavsko narječje	Čakavsko narječje
što/šta		
pendžer		
krastavac		
rajčica		
pura		
riječi		

Rješenje zadatka:

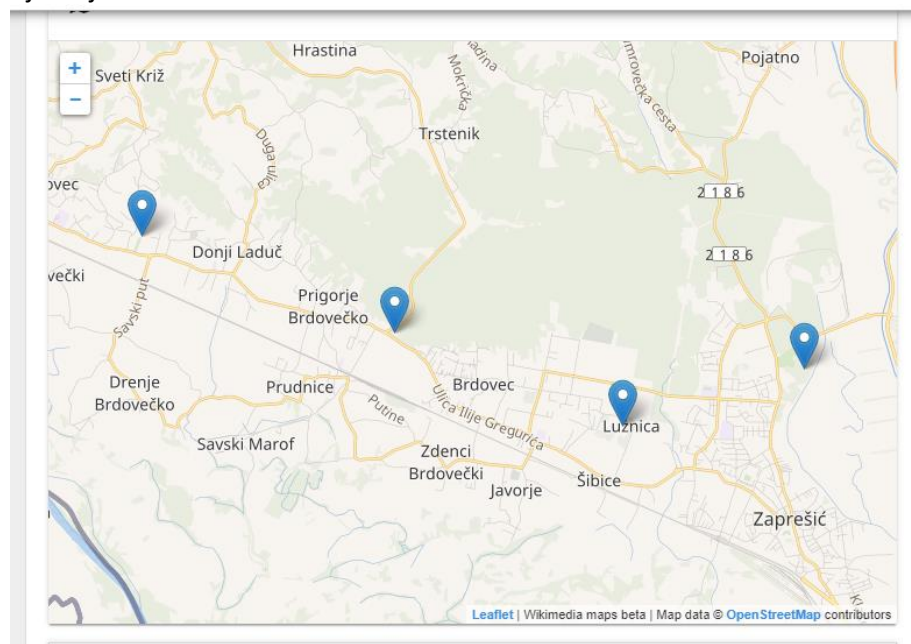
Štokavsko narječje	Kajkavsko narječje	Čakavsko narječje
što/šta	kaj	ča
pendžer	oblok	ponistra
krastavac	vugorek	kukumar
rajčica	paradajz	pomidor
pura	žganci	palenta
riječi	reči	riči

2. aktivnost

Tko će prije?

Zadatak: Pronađi zadane toponime: Sutla, Šenkovec, Drenje, Brdovec, Marija Gorica, Laduč na karti Hrvatske ili u geografskom atlasu. Pobjeđuje par koji prvi pronađe zadane toponime.

Rješenje zadatka:

Zadani toponimi nalaze se u okolici grada Zaprešića i protežu se do državne granice s Republikom Slovenijom.

3. aktivnost

Projekcija dječjeg dokumentarnog filma Mi smo sami svoji.

Generalije o filmu www.udrugazag.hr u rubrici Filmografija.

Filmska družina ZAG iz OŠ M. Jurić Zagorke iz Zagreba snimila je 2018. film o kajkavcima koji žive uz rijeku Sutlu, uz granicu s Republikom Slovenijom u naseljenim mjestima koja ste pronašli na karti RH.

U filmu ćete čuti izvorni govor tih kajkavaca.

Uputa prije gledanja:

Obratite pozornost na izgovor pojedinih riječi. Govore li kajkavci iz filma ekavskim ili ikavskim govorom?

4. aktivnost

Učenici iznose dojmove o filmu koji su pogledali. Navode primjere, riječi koje su upamtili. Uočavaju zavičajni ikavski izgovor (cvit, popifka).

5. aktivnost

Igra brojke i slova.

Učenici su podijeljeni u parove i povezuju zagonetne pojmove koji se nalaze na nastavnom listiću.

Zadatak: Kajkavskim riječima iz lijevog stupca označenim brojkama pridruži njihovo značenje koje je označeno slovima.

Pobjeđuje par koji prvi točno poveže brojke i slova.

1. Sukla	D
2. Tiči	
3. Cvit	
4. Crikva	
5. Brigi	
6. Hiža	
7. Lukati	
8. Dojti (dojdi)	
9. Nazaj	
10. Nigdo	

A – Služi za stanovanje.

B – Doći, prispjeti, stići.

C – Imaju krila, razlikujemo selice i stanarice.

D – Granična rijeka između Hrvatske i Slovenije.

E – Vratiti se onamo odakle se pošlo.

F – Imati upravljen pogled na nekoga/nešto.

G – Dio biljke koji miriše.

H – Nijedna osoba.

I – Religijska građevina.

J – Blage uzvisine.

Rješenje zadatka:

1. Sukla	D
2. Tiči	C
3. Cvit	G
4. Crikva	I
5. Brigi	J
6. Hiža	A
7. Lukati	F
8. Dojti (dojdi)	B
9. Nazaj	E
10. Nigdo	H

6. aktivnost

Primjena znanja na novim primjerima.

Rad u skupinama.

Zadatak: Na portalu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje

(www.ikavci.ihjj.hr) pronađi zadane ikavske riječi i uoči kako ih treba pisati na standardnom hrvatskom književnom jeziku: popifka, riči, mliko, najlipši, bila, virna, spominati se, zmišati, jidu. Odredi kojoj vrsti riječi pripadaju: imenicama, pridjevima ili glagolima. Rješenja zapiši u bilježnicu.

Pobjeđuje skupina koja prva točno riješi zadatak.

Rješenja:

Imenice – popifka (popijevka), riči (riječi), mliko (mlijeko)

Pridjevi – najlipši (najljepši), bila (bijela), virna (vjerna)

Glagoli – spominati se (razgovarati), zmišati (izmiješati), jidu (jedu)

7. aktivnost

Samoprovjera naučenoga.

U filmu ste upoznali pjesnikinju Nadu Lozar-Tomašić. Govorila je stihove iz svoje lirske domoljubne pjesme o rijeci Sutli.

Zadatak: Uz pomoć Donjosutlanskog rječnika (www.ikavci.ihjj.hr) pokušajte prevesti stihove kajkavske ikavice na hrvatski književni jezik i zapišite ih u bilježnicu. Najbržeg i najuspješnijeg prevoditelja očekuje nagrada.

Sukla je h meni

Zuz me i h meni Sukla teče,

Voda mojega življenja.

Čudaj tog mi je dala,

Isto tol'ko z sobom zela,

Sa moja lita potrošena.

Moja pajdašica!

Sutla je u meni

Uz mene i sa mnom Sutla teče,

Voda mojega života.

Puno toga mi je dala,

Isto toliko sa sobom uzela,

Sva moja ljeta (godine) potrošena.

Moja prijateljica!

**Primjeri
vrednovanja za**

Vrednovanje za učenje

Učitelj potiče učenike na korigiranje vlastitih pogrešaka tijekom nastavnoga

<p>učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute</p>	<p>sata i učenicima daje povratnu informaciju o uspješnosti rješavanja zadataka tijekom i po završetku pojedinih aktivnosti.</p> <p>Vrednovanje kao učenje Učenici uspoređuju točnost rješenja zadataka s drugim učenicima, parovima ili skupinama. Provodi se vršnjačko vrednovanje usmenim komentiranjem uspješnosti rješavanja zadataka drugih učenika, parova ili skupina.</p> <p>Listić za samoprocjenu.</p> <hr/> <p>Smješkom označi tvrdnje s kojima se slažeš. </p> <p>1. Upute za rad bile su jasne i precizne. _____</p> <p>2. Volim rješavati kratke jezične zadatke. _____</p> <p>3. Volim rješavati zadatke u parovima. _____</p> <p>4. Najviše volim samostalno rješavati zadatke. _____</p> <p>5. Bila sam/bio sam aktivan cijeli sat. _____</p> <p>6. Shvatila sam/shvatio sam današnje gradivo. _____</p> <hr/> <p>Vrednovanje naučenog Učenici trebaju napraviti zavičajni rječnik kroz projektni zadatak uz rok od 20 dana. Izvršenje zadatka učitelj može sumativno vrednovati.</p>
<p>Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi</p>	<p>(Primjeri zadataka nalaze se uz sadržaje koji se koriste u aktivnostima.)</p> <p>1. aktivnost – jezične asocijacije: Pronađi dijalektne sinonime zadanih riječi i dopuni tablicu.</p> <p>2. i 5. aktivnost – problemski zadatci: Pronađi zadane toponime. Poveži parove (brojke i slova).</p> <p>6. aktivnost – istraživački zadatci: Primjena znanja na novim primjerima.</p> <p>7. aktivnost – kritičko razmišljanje i kreativnost: Uz pomoć portala Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje i Donjosutlanskog rječnika prevedi pjesmu s kajkavske ikavice na hrvatski književni jezik.</p>
<p>DODATNI ELEMENTI¹</p>	
<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja</p>	<p>GEO OŠ B.5.3. Učenik se orijentira u zavičaju s pomoću topografske karte, plana grada (naselja) i kompasa.</p> <p>ikt A.2. 1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodčkih preporuka.

<p>međupredmetnih tema</p>	<p>uku A.2.3. Kreativno mišljenje Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.</p> <p>uku A.2.4. Kritičko mišljenje Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.</p> <p>uku A.2.1. Upravljanje informacijama Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>osr A.2.3. Razvija osobne potencijale</p>																							
<p>Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost</p>	<p>Učenik na karti Hrvatske traži rijeku Sutlu, granični prijelaz Harmicu i okolna sela/naselja u kojima se govori kajkavskom ikavicom: Šenkovec, Brdovec, Ključ Brdovečki, Dubravica, Laduč, Marija Gorica, Drenje.</p> <p>Učenik samostalno traži informacije iz različitih internetskih izvora.</p>																							
<p>Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama</p>	<p>Učenici koji imaju individualizirani pristup u nastavi u aktivnostima koje se rade u parovima ili skupinama imaju vršnjačku pomoć i podršku, a u rješavanju samostalnog zadatka pomaže im učitelj i imaju produženo vrijeme izrade zadatka kao i mogućnost dovršenja zadatka kod kuće.</p> <p>Učenici koji imaju program s prilagodbom u 1. i 5. aktivnosti rješavaju djelomično popunjene listiće, a u 6. i 7. aktivnosti ilustriraju zadane dijalektne riječi: zeleni brigi (zeleni bregovi), hiža (kuća), crikva (crkva), tiči (ptice), Sukla (rijeka Sutla).</p>																							
<p>Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima</p>	<p>Daroviti učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prirediti prezentaciju o zavičajnim piscima svoga zavičaja – snimiti film o mjesnom govoru svoga zavičaja s izvornim govornicima – stvarati pjesničke ili prozne tekstove na zavičajnom jeziku – pomagati drugim učenicima u rješavanju zadataka ako se slabije snalaze u korištenju IKT tehnologije na satu 																							
<p>Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa</p>	<p>Na kraju sata može se provesti kriterijsko vrednovanje ili samovrednovanje. Svaki element vrednuje se s 1, 2 ili 3 boda.</p> <table border="1" data-bbox="448 1447 1401 1955"> <thead> <tr> <th rowspan="2">ELEMENTI VREDNOVANJA</th> <th colspan="3">KRIJERIJ ZA VREDNOVANJE</th> </tr> <tr> <th>SLABO</th> <th>DOBRO</th> <th>ODLIČNO</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Učenik:</td> <td>1 BOD</td> <td>2 BODA</td> <td>3 BODA</td> </tr> <tr> <td>– razlikuje hrvatski standardni od zavičajnog govora.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>– uočava važnost poznavanja hrvatskog službenog jezika, njegovih normi i pravila.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>– prepoznaje riječi iz zavičajnog govora i pravilno ih zamjenjuje riječima hrvatskog standardnog jezika.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Rezultat: 0 – 4 bodova = slabo</p>	ELEMENTI VREDNOVANJA	KRIJERIJ ZA VREDNOVANJE			SLABO	DOBRO	ODLIČNO	Učenik:	1 BOD	2 BODA	3 BODA	– razlikuje hrvatski standardni od zavičajnog govora.				– uočava važnost poznavanja hrvatskog službenog jezika, njegovih normi i pravila.				– prepoznaje riječi iz zavičajnog govora i pravilno ih zamjenjuje riječima hrvatskog standardnog jezika.			
ELEMENTI VREDNOVANJA	KRIJERIJ ZA VREDNOVANJE																							
	SLABO	DOBRO	ODLIČNO																					
Učenik:	1 BOD	2 BODA	3 BODA																					
– razlikuje hrvatski standardni od zavičajnog govora.																								
– uočava važnost poznavanja hrvatskog službenog jezika, njegovih normi i pravila.																								
– prepoznaje riječi iz zavičajnog govora i pravilno ih zamjenjuje riječima hrvatskog standardnog jezika.																								

	5 – 7 bodova = dobro 8 – 9 bodova = odlično
Projektne zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	<p>Zadatak: Napravi dvojezični rječnik uz pomoć izvornih govornika (roditelja ili članova obitelji.) Zapiši stare riječi svoga zavičaja (25 – 50 riječi) i dodaj objašnjenja na hrvatskom književnom jeziku. Rječnik možeš raditi samostalno, u paru ili u skupini s prijateljima. Prikupljene riječi složi abecednim redom. Rječnik možeš i ilustrirati. Oslikaj naslovnice i potpiši autore. Prezentaciju i razrednu izložbu rječnika imat ćemo za 20 dana.</p> <p>Vrednovanje projekta:</p> <ul style="list-style-type: none">– broj prikupljenih riječi/pojmova– objašnjenje riječi/pojmova– preglednost i urednost rječnika– ilustriranje riječi/pojmova– usmena prezentacija rječnika
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	<p>https://www.youtube.com/watch?v=Ri5PJZNfDkM&t=258s</p> <p>www.ikavci.ihjj.hr</p> <p>www.udrugazag.hr</p>
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Rječnik kajkavske donjosutlanske ikavice (skupina autora)</p> <p>www.ikavci.ihjj.hr</p> <p>http://udrugazag.hr/</p> <p>https://www.brdovec.hr/images/50000927/Udruga%20Ivana%20Perkovca%20-%20monografija%20(1).pdf</p>